

2024VET15809**Remiss av SOU 2024:19 En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap**

Vetlanda kommun har getts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Sammanfattning

Vetlanda kommun instämmer på förslaget om att Bygg, handel och industri som tidigare varit listade som samhällsviktig verksamhet enligt <https://rib.msb.se/filer/pdf/29800.pdf>, nu får en ägande myndighet med stöttning av andra myndigheter.

Under en pågående kris eller krig känns dock byggbranschen i den mening som beskrivs, att bygga nytt, inte realistisk. I remissen beskrivs reparation ett flertal gånger och detta borde innefatta bygg också. Att bygga nya skolor, sjukhus och infrastruktur osv känns ej relevant under en pågående kris eller krig, utan att förstärka robustheten, åtgärda skador och röja ruiner bör vara fokus. Att väva in byggbranschen försvårar även arbetet för kommunerna, som nu ska kartlägga samhällsviktig verksamhet och göra avtal med aktörer samt säkerställa krigsplaceringar.

Det är inte förrän på sidan 103 som det faktiskt blir klar att namnet för den nya sektorn kommer heta Industri, bygg och handel. Upplever att namnet på Remissen (En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap) är missvisande då det är oklart om förslaget är att den nya sektorn ska heta försörjningsberedskap eller om den ska heta Industri, bygg och handel, fram till sida 103. Det står på många ställen innan i remissen, men inte just att det blir det namnet. Denna förvirring gör att det var svårt att ta ställning till remissen, förrän slutet.

Ursprungsläge för kommunen

Vetlanda kommuns förvaltningschefer och beredskapssamordnare har under året jobbat med att kartlägga kommunens geografiska områdes alla samhällsviktiga verksamheter genom att ta stöd från MSB:s riktlinjer. I riktlinjerna finns sektorn Bygg, handel och industri, och kommunen är därför inarbetade på det arbetssätt som remissen bygger på.

Reflektioner på remissen

1, Reflektion:

Under en pågående kris eller krig känns byggbranschen i den mening som beskrivs inte realistisk. I remissen beskrivs reparation ett flertal gånger och detta borde innefatta bygg också. Att bygga nya skolor, sjukhus och infrastruktur osv känns ej relevant under en pågående kris, utan att förstärka robustheten, åtgärda skador och röja ruiner bör vara fokus. Att väva in byggbranschen försvårar arbetet för kommunerna, som nu ska kartlägga samhällsviktig verksamhet och göra avtal med aktörer samt säkerställa krigsplaceringar.

Förtydligande:

Klimat- och näringsdepartementet

Det är svårt att se kopplingen mellan bygg- och anläggningsbranschen i den utformning som beskrivs. I MSBs förtydligande som Vetlanda kommun gått efter står det:

”Den viktiga samhällsfunktionen avser förmågan att upprätthålla bygg och anläggningsverksamhet som andra viktiga samhällsfunktioner är direkt beroende av.

Exempel på samhällsviktig verksamhet som upprätthåller och säkerställer den viktiga samhällsfunktionen är besiktningens verksamhet, anläggningsmaskiner, bygg och anläggningsverksamhet.

Idag är det få företag inom branschen som är specialister på att bygga och reparera samhällsviktig verksamhet och infrastruktur som skadats antingen i en kris eller under ett krig. Detta har vi haft svårt att planera efter. Eftersom kommuner nu ska säkra upp samhällsviktig verksamhet genom samverkan och krigsplacering behöver vi mer konkreta riktlinjer inom denna sektor.

I Remissen på sida 50 skriver ni:

”Det behövs företag som bygger, anlägger och reparerar exempelvis bostadshus, skolor, sjukhus och stambanor. Det behövs även en ökad beredskap och förmåga att möta de utmaningar som kommer av de pågående klimatförändringar”.

Detta är bättre formulerat än riktlinjerna från MSB, men fortfarande känns det inte relevant med att bygga och anlägga. Det förtydligade heller inte hur kommuner ska gå tillväga. Vi behöver mer stöttning kring hur vi ska gå tillväga och tänka.

Idag använder sig kommuner av otroligt många olika leverantörer inom denna sektor så en gemensam rekommendation hade varit bra. Summering av detta är att om bygg- och anläggning ska vara med inom den nya beredskapssektorn måste den få en tydlig koppling till just försörjning i form av en begränsning till just tjänsten skapa robusthet i förebyggande samt återuppbyggnad efter kris och krig.

Väldigt bra med förtydligandet på sida 100 om att kommunen kan ställa krav på näringslivet. Kommer hjälpa Vetlanda kommun i de ärenden då aktörer inte vill samarbeta.

2, Reflektion:

I ett beredskapssyfte är det viktigt att säkerställa att hela kedjan från råvaror till förädlad produkt finns nationellt ifall importen får en störning. Detta har under många år inte prioriterats från Sveriges toppolitiker och många företag har flyttat sin produktion utomlands. Bra att det på sida 30 lyfts att även detta ska prioriteras, och är med i beredskapssektorns upplägg.

Förtydligande:

Idag är det svårt för kommuner att skapa avtal med företag som tillverkar samhällsviktiga nödvändigheter eller som kan ställa om och tillverka samhällsviktiga nödenheten vid en kris eller krig. Många aktörer vill ha ett skriftligt avtal med kommunen samt en kompensation. Dessa förutsättningar har inte kommunen idag och i utredningen finns ingen planerad ersättning till kommunerna.

Kommunen har heller inte möjlighet/kunskap att kräva från slutleverantören att de endast ska ha nationella leverantörer och helst lokala på hela kedjan.

Idag har kommunen heller ingen kunskap om det finns lokala industrier/handel som är av nationellt intresse. En tydligare kommunikation från nationell nivå måste till för att kommuner på lokal nivå kan börja samarbeten med lokala aktörer.

3, Reflektion:

Utrikeshandel borde vara med i beredskapssektorn Industri, bygg och handel. Ett annat förslag på namn för sektorn kan vara: Tillverkning, distribution och reparation. På så sätt kan utrikeshandel och nationell handel ingå i distribution.

Förtydligande:

I dagens riktlinjer från MSB finns även Utrikeshandel med och det tas inte upp förrän på sida 61 i remissen, dvs nästan halvvägs in. I remissen på sida 79 beskrivs att flera varor och tjänster inom industri, bygg och handel samt majoriteten för de andra funktionerna inom sektionerna importeras.

Om Sverige ska räkna med att vara självförsörjande i en kris eller krig förstår jag om Utrikeshandel inte ska vara med men det känns som väldigt drastiskt. Utrikeshandel borde därför fortfarande vara med enligt Vetlanda kommun.

På sida 71 står det "Utgångspunkten för försörjningsberedskapen är att leveranser av varor och tjänster i möjligaste mån ska upprätthållas såväl i fredstida kris som höjd beredskap och ytterst krig.". Med tanke på att vi har utrikeshandel idag och importerar mycket till kommunen borde det alltså fortsätta ingå i vårt arbete inom civil beredskap.

Om namnet även byts till distribution kan även transporterna räknas in i detta. Idag finns en annan sektor som involverar transport, men de nämner ej lastbilstransporter som är otroligt viktiga, för utrikeshandel men även den lokala handeln inom landet.

Kommunstyrelsen